

## כיצד הוגדלה הריווחיות במשק חלב מסויים?

מומחים מאוניברסיטת פיורדי (ארה"ב) ערכו ניסיון בהבראת משק חלב שבאיזור ע"י תכנית פעולה מתואמת שבין פיקוח על פוריות העדר והכוונת הטיפול והטיפוח. בארה"ב אומדים את ההפסד מחמת פוריות לקויה בעדרי החלב ב-800 מיליון דולר בשנה, וההפסד בעקב אי-המלטת הפרה בכל 12 חודש נאמד ב-1.66 דולר. בתכנית ההבראה הושם קודם כל הדגש על שיפור פוריות העדר. ביצוע התכנית נמשך 3 שנים. במשק הזה הוחזקו 55 פרות מגזע גארנסי; ואלה הן הפעולות שבוצעו: הרופא הוואטרינארי היה בודק כל פרה אחרי הלידה לשם סילוק כל אנומאליה שהיה מגלה במערכת איברי המין. תקופת "נופש" סאקסואלי בת 60 יום ניתנה לכל פרה. לאחר שנקבעה ההתעברות, לא טיפל בה הרופא עד ללידה החדשה. מטרת הפיקוח הרפואית היתה עוד: וולד מכל פרה בכל 12 חודש, מניעת התמותה בשגר, הקדמת הבגרות המינית בעגלות, וקיצור רווח-הזמן שבין ההמלטות. ואלה הן התוצאות שהושגו לאחר 3 שנים של טיפול בעדר זה: לפני ביצוע התכנית היה אורך התקופה הממוצע שבין ההמטות 433 יום; לאחר שנת טיפול ראשונה, ירד ל-429 יום, לאחר שנה שניה — 389 יום, ולאחר השנה השלישית פחת רווח הזמן שבין ההמלטות עד ל-386 יום. גיל ההמלטה הראשונה במבכירות הוקטן ב-77 יום בממוצע, מ-928 יום שלפני הטיפול ל-851 יום. תמותת השגר פחתה מ-24% (15 מקרי מוות מ-63 לידות בשנה שלפני ביצוע תכנית ההבראה) ל-3.9% (3 מקרי מוות מ-77 לידות). הודות להישגים בפוריות ובירור מסויים בפרות עלתה התנובה הממוצעת מ-3400 ק"ג ל-5350 ק"ג.

את הוולדות היו מרחיקים מהאם תוך 24 השעות הראשונות ומשכנים אותם בתנאים היגיאניים משופרים על מנת למנוע ככל האפשר חדירת מחלות מידבקות. הוולדות כולם חוסנו נגד ברוצאלוזיס. הגדלת ההכנסה השנתית בעקב תכניות ההבראה היתה 7150 דולר; ההוצאה לטיפול הוואטרינארי — 911 דולר, ויוצא שהגדלת ההכנסה הנקיה היתה 6239 דולר בשנה.

הרופא, בביקורו בכל חודש במשק, היה עסוק באותו יום בבדיקות ובטיפולים במשך 4 שעות, ובס"ה במשך שנה — 48 שעות. שכר-העבודה לשעה של הרופא הסתכם איפוא ב-18.08 דולר. ההוצאה של העדר, כמעט שלא שונתה כלל, פרט לשיפור-מה בהזנת העגלות. תערובת המ"מ הורכבה מתירס, שיבולת שועל ותוספת חלבונת מסחרית; שיעור החלבון הכללי במ"מ היה 14%. המנה היסודית היתה: שחת אספסת ללא הגבלה + 12 ק"ג תחמיץ תירס. מספר החליבות — 2 ביממה. בסכמם את הדו"ח שלהם, מציינים המומחים שהצלחה הושגה אך ורק הודות לתיאום בין שתי הפעולות — פיקוח על הפוריות ושיפורים במימשק, ואין להניח כלל שבביצוע תכנית ההבראה בשטח אחד בלבד (כגון שיפור הפוריות) אפשר היה להגיע להישגים הנ"ל.